

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» від ч. І. п. Дюбровського (Холунщина). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані відли від порта. — Оголошеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Цлова тарифа.

(X) Посольська палата державної ради забрала ся після великодня вельми заподливо до розправи над цловою тарифою, котрої ухваленє має скріпити становище австрійського правительства супроти угорських далекосяглих домагань економічних. Цлова тарифа не має вправді нерозлучної звязи з цлово-торговим союзом, а навпаки цлово-торговий союз між Австрією і Угорщиною є необхідною підвалиною для цлової тарифи. Властиво отже повинна би радше державна рада передовсім ухвалити цлово-торговий союз і аж тоді повинна би приступити до обрад над цловою тарифою і її ухваленя.

Тимчасом вислід виборів соймових в Угорщині захитав можливість цлово-торгового союзу, так що державна рада не бере ся тепер до сеї справи, а заходить ся поки що коло ухваленя цлової тарифи. Та не тільки угорські соймові вибори підкопали віру в можливість цлово-торгового союзу, але й в посольській палаті австрійській супроти становища Мадярів число прихильників австро-угорського цлово-торгового союзу змаліло вельми. Державна рада хоче ухвалити цлову тарифу на всякі випадки і в такім случаю цлова тарифа війшла би в жите на основі взаємности між Австрією а Угорщиною на таких відносинах, які вже витворили формули Банфіого і Селя. Окрім того деякі сторонництва державної ради бажать в тій цілі ухвалити цлову тарифу, щоби мати в руці оруже супроти Угорщини, наколиб там дійсно рішучо перли до економічного відокремлення. Сі сторонництва задивляють ся отже так

на сю справу, що на случай економічного відокремлення мала би та цлова тарифа, уложена яко спільна між обосторонними міністерствами, значіне автономної тарифи австрійської, котра би мала значіне так само супроти доси союзної Угорщини, як і супроти заграниці.

Що всі сторонництва згодили ся на розправу над цловою тарифою, можна вважати, що она не є така некорисна для хліборобства і промислу, як декуди можна було почути, бо навіть аграрники відступили від деяких давнійших домагань і волили ся уступками в иній області.

В загальній розправі над цловою тарифою, котра закінчила ся в суботу, забрав голос також міністер торговлі бар. Каль, щоби зазначити, що цлова тарифа є плодом сучасного торгово-політичного положеня на європейскім суходолі і яко вислід того руху, котрий по найбільшій часті в містах європейских викликав заострене цлово-охоронної політики і систему економічного відгородження супроти заграниці. Міністер Каль назвав цлову тарифу вислідом компромісу і то условного в рамках угоди з Угорщиною. Що до прикмет цлової тарифи висловив міністер своє переконанє, що змаганя цлово-охоронного напрямку особливо в області хліборобскій значно піднесли вартість для Угорщини економічної спільности, бо вільні від цла торговні збуту збіжа і худоби набрали значіня рідкости. Мимо великої здержливости міністер Каль зовсім виразно вказав на користи сеї тарифи цлової для Угорщини, так що Угорщина не легко позбуде ся економічної спільности.

Мимо того звернув міністер також бачність палати на можливу зміну в еко-

номічних відносинах до Угорщини і на потребу організації, котра би мусіла числити ся з новим зміненним положенєм. При тім положив він також велику вагу на парламентарну полагоду цлової тарифи з огляду на непевні відносини в Угорщині і в тім бачить поруку обезпеченя економічних інтересів австрійских. Сим поглядом руководили ся очевидно парламентарні сторонництва, котрі згодили ся на переведене розправи над цловою тарифою, позаяк і посольська палата бачить в ухваленю цлової тарифи поруку скріплення становища Австрії супроти Угорщини.

Наостанку звернув міністер бачність палати і на сю обставину, що ледво десять місяців ділить нас від сеї хвилі, коли мають війти в жите нові торгові відносини на основі нових договорів (себ то від 1 марця 1906 р.) Коли пригадаємо собі, скільки ще треба зробити для довершеня всіх тих торгових відносин, то час сей десяти місяців видасть ся зовсім не довгим, а ухваленє цлової тарифи буде важним ступнем на шляху до осягненя сеї цілі.

Події в Росії.

Революція в Польщі.

Відносини в Варшаві стали зовсім небезпечні, прямо грізні. Власть і населенє станули против себе майже до отвертої борби. Тайні комітети розсилають вироки смерти а часто виконують їх на поліційних урядниках, ревірових і на каменичних сторожах, які брали чинну участь в „усмирюваню“ розривів. Убийства діють ся звычайно в білий день на улиці, а бере в них учас-

ЯРОШЕНКО.

Історична повість ОСИПА МАКОВЕЯ (нагороджена „Михайловою премією“ 1905 р.)

(Дальше).

Тимчасом товариші Микули: Муха, Пугач Безушко, Голота і Таран, пополуднувавши, бавили ся в кости у своїм окопі коло воза і програвали то, що здобули вчєра в турецькім обозі. Весела розмова вела ся в їх гурті; кождий оповідав свої вражєня. Молодого Тарана найбільше чудували чотири великі слони, яких він бачив у турецькім обозі.

— Де вони були? — питав ся Голота.

— Ну, вжеж! Як ти міг бачити, коли ти тимчасом здирав з якогось Турка сей жуван, що мавш на собі — заклав собі Безушко.

Голота був справді одягнений далеко краще, як ібередше; мав на собі широкі турецькі шаравари і носаті патявки турецькі; про новий жуван і не казати — він кождому впадав на самперед в очи; тільки кучму роздобув якусь, що зовсім не годила ся до його одежі.

— Чому й турецького шлика не візьмеш на голову?

— От би тебе тепер посадити на того слона, козак був би!

— Тай до дівчини женихати ся! Стук-стук у ворота! вийди моя паніо злата! Панна виходить, а Голота не на воронім, тільки на слоні.

— Воно чи не ліпше було би на верблюді? І чом ти собі верблюда не взяв? Там жеж їх були тисячі!

— Бо чорти пильнували, так він і бояв ся. Так допікали козаки Голоті, а він тільки добродушно усміхав ся, не перечив ся.

— А й справді були там люди, як чорти! — замітив Муха. — То вже всяких я бачив, а таких чорних ще ні. Там тільки погана віра зуби шкирить, такі великі, як постолі, і очима лупав. В ночі злякав ся-б! Подумай! ні?

— Як ні? — відповів Пугач. — От нехай би тобі де у нашім селі вискочив такий вечєром ізза хати...

— Ов! щось кранає! — перебив веселу розмову Таран і глянув на небо.

Небо справді захмарило ся; вже зранку заносило ся на дощ. А тепер і почав падати; спершу дрібний, а потім шораз густійший. Козаки кинули грати кости і поховали ся під віз у свої печі.

— Нехай троха дощ промьє кров і трупів, а то чуєте, який сморід? — почав знову Муха розмову. — У ночі годі було спрятати — потомлені були дуже — тепер у день годі — не дадуть — треба буде аж у ночі поховати.

— Пронав наш Череватий, як камінь у воду — підхопив розмову Пугач. — Хотів нових постолів і от має...

— І як він то дивно чув наперед, що помере? — чудував ся Безушко.

— Я його бачив ще коло пушок, а потім із очей стратив — казав Таран.

— З ним щось несамовите стало ся. Тут балакав, як чоловік, а тут: «я умру!» Налякав ся, видно, потяжкий був собі.

— Та чиж і не було вчєра страшно?... Ех, чорти побрали би Ляхів за те, що не помогли нам учєра! Такий кусок і випустити з рота! Просто гріх...

— На одно копито дїтько всіх Ляхів зробив: Писком волюють...

— Мошпродзеї прокляті! — кляв Безушко. — Так за православїє тягти нашого брата під топір, то знають, а помогти, то ні.

Зачіпали козаки болочу справу, що вже накинала в них від давна.

— Я не розумію гетмана — почав Таран. — Турки найбільше нас чіпляють ся, Ляхи в панцирах та перах ані за око, а Сагайдачний затаг нас сюди за Ляхів голови класти.

— От же німецька піхота помогла в ранці — замітив Пугач.

— То-ж то й є! — обурив ся Безушко. — Як не нас, то Німця-наймита післати чорту в зуби. А самі пани адалека, бо порох у носі крутить...

— Се вже так: чеши ся кінь з конем, а віл з волем; Лях козакови не товариш — додав Муха.

— А Сагайдачний кланяє ся їм — горячив ся Безушко. — Як маємо кланяти ся лантю, то

навіть по кілька осіб, уживаючи револьверів. А характеристичним є те, що нападаючи завжди успіють скрити ся і затерти за собою всякий слід. На Гожій улиці прим., ранено старшого ревірового Павлюка. Дали до него 10 стрілів. Ранений гонив напасників і дав до них кілька стрілів, однак надармо — всі успіли счезнути. В безпритомнім стані відвезли Павлова до Уїздового шпиталю, де боре ся зі смертю.

Онодішньої ночі найдено кілька каменичних сторожів, які вислугували ся війську і поліції під час розривів, мертвими у снігах своїх брэм, Минулого тижня ранено ножем у Уїздовских алях православного сьвященика, повертаючого з воскресної утрєні, яку відправляв в церкві литовского полку. Берлінський Local Anzeiger доносить з Варшави, що поліція викрила під час послїдних ревізій численні склади вибухових материялів. Та мимо всіх тих грізних познак самі революціонїсти пересьвідчили ся, що їх сили за слабкі, щоби повалити режім російської адміністрації, хоть і як вона недостаточна. Бюро Райтера доносить з Варшави: Польська соціалістична партія видала оноді, відозву, в якій звиває робітників до повороту до праці, подаючи, що ще не прийшов час до розпочинання революції. Робітники мають тимчасом терпеливо приготувувати ся до остаточної корби за свободу.

Воєнні вісті.

З манджурского поля битви доносить бюро Райтера, що япанські оба крила посунули ся знатно наперед. Також в формі поголоски подають, що Япанці приготувують наїзд на Сахалін на половину мая. Однак се мусить бути тільки фальшивий аларм, бо правдоподїбно вся япанська фльота вже сцентралїзована на полудни против Рождественського. Виходить се з того, що з Токіо доносять про вивад чотирох владивостокских торпедівців на північний схід аж до острова Сосо коло Сучу (Sutsu), де приловили малий япанський вітрильник і его капітана взяли до неволї, а судно спалили. Відтак відплинули в західнім напрямі до Владивостока. Залоза затопленого судна спасла ся. З того видно, що блокада Владивостока, коли не зовсім знесена, то в кождім разі мусить бути дуже слабка, а надто і береги Япанії зовсім не забезпечені, коли владивостокські торпедівці полюють на япанські кораблі. Зі згляду, що владивостокска ескадра вже зовсім направлена і стала спосібною до морської служби, бути може, що незадовго дасть про себе знати япанським транспортам, а на всякий спосіб она перешкодила би евентуальному наїздові на Сахалін, колиб він був підпринятий з недостаточною охороною япанської фльоти. Тимчасом, як вже сказано, япанська фльота мусить стеречи своїх полудне-

вих островів і пристаней, бо не знати, в котрій бік кине собою Рождественський, залучений вже з Небогатовим, а іменно, чи не схоче заняти котрий з островів з відповідною пристанню і там утворити операційну підставу для своєї фльоти, чи поплине довкола берегів Япанії прямо до Владивостока.

Школа а житє.

Чи самоосвітїа, чи такі вже народна школа має чоловіка приготувувати і розвивати до практичного житя — про сю квестію пише дуже цїнні uwagi п. О. Іванчук в послїднім числї «Учителя».

Богато говорить ся у нас тепер про те — пише автор — що народна школа могла би бути помічною в підвигненю селянства з економічного занепаду. Треба лиш, кажуть, щоби наука в тій школі мала характер практичний. Про ту практичність сїльської школи говорить ся тепер всюди і учитель має в тїм згляді ріжні припущеня. Найбільше говорить ся про те на окружних учительских конференциях і там саме пізнати можна, як ріжні люди інтерпретують ту практичну сторону сїльської школи. Одні добачують єї в тїм, що народній школі кладуть як найменші вимоги щї до формального виобразованя молодїжи, другі в тїм, щоби учитель став дітям взірцевим господарем в мініатурі, а є ї такі, котрі жадають, щоби став він побіч того ї взірцевим селянським кухарем... Доходить не раз до того, що конференция голосує за знесенем науки о дробах звичайних в сїльских школах, бо та наука видає ся їй непрактичною і непотрібною; за те, учитель буде мав більше часу заняти ся практичною стороною вихованя!

Оттакі ключі легко дуже можуть обнизити вартість народної школи і педагогічне значїне учителя. Одні ними переймуть ся і їх праця, понятя односторонно і на невідповіднім місци перепроваджена, лишить ся без сподіваних успіхів, инші знов заслонювати будуть своє неробство і легковажене першорядних завдань народної школи. Поминаючи, що всяка тенденция в елементарнім вихованю не провадить до цїли — розумїємо, що кожда дитина в шкільнім віці не має і не може мати ще ясного понятя о практичній сторонї житя. Хотьби навіть узглядили ми найвисший степень доповняючої науки, то і там не можемо жадати, щоби ученик, який вступає тільки що в молодечий вік, переняв ся і поняв всесторонно нашу практичну науку. Замість ушляхотнювати в нїм і розвивати всі ті чутя та думки, які тоді розбуджує сама природа, пропонують нам неодні займати ся виключно лиш практичною стороною незнамого

ему житя і то переважно в тїй вірі, ut aliquid fecisse videatur. Яке заїнтересоване до науки розбудить учитель у душі ученика, коли серед цвїтучої весни буде говорити виключно про осїнь житя, якої дитина ще ї не оглядала?

Годї також вимагати, щоби ученик, опираючи ся на практичних відомостях набутих в школі, міг рівночасно впливати на батька і переводити які небудь реформи в батьківськїм господарстві. Се сьмішне і неможливе. Народна школа не навчить штуки житя; тої штуки не навчить навіть вповні і ремісничий варстат. Єї навчить само житє. За те може школа розбудити у дитини всесторонно всі сили і спосібности духа. Може їх розвивати, вправляти і ушляхотнювати, може покласти підвалини під виробленє самодїльности у дитини, а що найважнійше — може, природно попровадивши науку, заохотити дитину до постійної образуючої праці над собою при помочи самоосвітїа, коли покївчить вже школу.

Цїлі віки минали, доки дійшла людскість до такої народної школи, яку нині посїдає. До тої форми, в якій тепер єї маємо, дійшла вона, опираючись на що раз то ширших досьвідах з психології дитячої душі. Коли отже вихованє має бути природне, все що не годить ся з тими правами і досьвідами, не згодить ся і з завданем народної школи. Та школа — говорить педагогія — має розпочати вихованє дитини на чоловіка, значить розвинути у неї думку, виобразувати ум, убагороднити вдачу і розбудити почутє обовязку. Побіч того, можнаб ще додати, школа повинна розбудити у неї потребу постійного образованя, значить — впровадити єї на стежку самоосвітїа.

Має она отже вказати їй на духові скарби, заховані в науках, які належать чоловікови і з яких він в сучасности вже мусить користати, коли не хоче лишити ся позаду инших. Кладучи хотьби більшу вагу на цїкаву і більше уморальняючу лектуру і надаючи більшого значїня бібліотекам шкільним, школа може досягнути легко отсю мету. Єсли не всі, то більша часть учеників і абсолювентів народної школи будуть з пожитком з сего користати і в той спосіб підготовимо охоту, а навіть потребу читаня. Читанє учеників не скїнчить ся на шкільних книжках, ученик не забуде читати, покинувши школу, родичі не будуть нарікати, що школи не приносять пожитку.

В сей природний спосіб школа далеко практичнійше сповнить своє завданє і легше буде їй допровадити ученика до стежки самоосвітїа, як впровадити его в суть неясного і нецїкавого ще ему будучого практичного житя. Після сего і наше селянство надає вартість школі; високо цїнить оно ту школу, яка убагороднила его дитину і заохотила до позашкільного читаня. Зміж практичних вправ шкільних з правдивим довірем і прихильністю відносять ся оно лиш до жіночих робіт ручних.

Полїтичний перегляд.

На засїданю палати послїв в суботу покївчено загальну дискусію над цловою тарифою промовами генеральних бесїдників пп. Гарапіха і Бернрайтера, після чого палата порїшила знатною більшостію голосів перейти до подїбної дискусії. На тїм замкнено засїданє, а слїдуюче назначено на середу.

В бюджетовій комісії, на суботнїшнім засїданю пос. Шальк виступив дуже різко против жаданя польских послїв о побільшенє число урядників-Поляків при центральних властях у Відни. Між иншим сказав він, що польські урядники в міністерстві становлять окрему експозитуру Slow-a polsk-ого, а міністри одержують тільки витяги з польских актїв. Сї витяги не дають ясного образу факту і унеможливають контролю подїй в Галичині. Посли Грек і Гломбінський полемїзували відтак з Шальком.

Мадярський шовїнізм виявив ся в цїлїм своїм блиску на послїднім засїданю угорского сойму, де в дальшій дискусії над адресою до трону, посол Банфі, промовляючи за зведенем мадярської мови яко полкової, інструкційної і обихідної — звернув річ на рівноправ

лучше поклони ся чобуту. Ми-б з Турками краще вийшли.

— Виходить на те, що Бородавка каже — докинув Таран. — Я от в ранці чув від людей, що його стережуть; такого їм набалакав, аж їм уха повяли. Воно ї справді чудно: чи не змовились, буває, Ляхи з Турками, щоби нас тут вигубити до ноги!

— Еге! Запороже було-б чисте на якийсь час.

— На якийсь час! А потім кликне старшина і козаків знову буде як трави.

— Стривайте панове, — почав Пугач — у Бородавки гадок, як у заяця стежок. Він тепер мудрий, коли не гетман, а доки був гетманом, то розуму не мав.

— Але тепер правду каже — відповів Безушко. — Нам би найкраще забрати ся звідси тай годї. Нехай би самі Ляхи били ся. Пізнали-б, по чому локоть квапі.

— Стривай, брате, послухай мене, — втихомирював Пугач. — Знаєш сам, як нам Турки і Татари донекли до живих печінок. То в Сагайдочного, гадаю, думка така: от якби нам на спілку з Ляхами вдало ся упустити Туркам крови, був би спокій на якийсь час; а за той час можна би поторгувати ся з Ляхами за наші діла.

— Яка-ж мені се спілка?! Напнеть ся, як жаба до гусятн на траві: «Я нан! і ти мені поможи! Я собі буду в перинах лежати, а ти за мене роби!» Якаж се спілка?

— Звісно, спілка погана; — боронив ся Пугач — чи я-ж кажу, що добра?..

— Е-т! і не кажи, Пугачу — перебив його Муха. — Уже-ж гетман має свій розум, але ї ми не в тїм битї, знаємо також: що вовк, а що лисиця. Не по нутру менї вчерашній день; тим не по нутру, що так закінчив ся. Як не крути, а виходить: не помогли! А чому не помогли? Бо то були ми! За панамі були-б зараз полки вислали.

Доцє унїмав ся і знову показувало ся сонце зпоза хмар. Жара ставала нестерпуча. Доцє не охолодив повітря, тільки розжарив його.

— А! от і Микула їде! — скрикнув Таран. — Де ти пропадав, Микуло? Де твій баша? Микула не відповів на сї питання, прийшов і сїв собі мовчки до гурту.

— Ти чого такий сумний? — стали його питати ся.

— Польські чури батька менї вбили під замком. Більше сотні людей з Молдови вирїзали, поскидали в Дністер, постріляли...

— Що ти кажеш?! Таки в обозї таке стало ся?

— Кажу-ж вам: ота голота мордувала, що її привели пани із собою.

— І не покарали нікого?

(Дальше буде).

ність других народів Угорщини. Що стосується рівноправності, — сказав Банфі — то ми гордо жорнамо нашої держави признаємо все, але народом нічо. (Протести між націоналістами). Угорські мужи стану повинні змагати до обмеження в дальшій ході многоязычного характеру Угорщини. В с'ім знамені лежить будучина та розвій Угорщини. Та з таким отвертим цинізмом хіба нігде ще не голошено екстермінаційної політики против більшости населеня поневоленых народів конституційної держави.

Дя місія Делькасого, французского міністра заграничних справ, віджила тепер наново. До переселеня має прийти не з причини якихсь давніших комплікацій, а задля того, що президент міністрів Рувіс бажав зробити ужиток з прислугуючою ему яко зверхникови правительства права, щоби був інформований також і про заграничні справи. В тім згляді він натрапив на опір, а як инші кажуть, на злу волю Делькасого і внаслідком сего буде правдоподібно его уступлене.

ВІД АДМІНІСТРАЦІ. При зміні місяця просямо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостей та о приеднуванє нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Василя, Гляфірії; римо-кат.: Григорія. — В середу: руско-кат.: Симеона; римо-кат.: Ізидора орача.

— **З Тернопільщини доносять:** Село Янівка, тернопільского повіту, належало до парохії в Петрикові. Через довгі часи ніхто не подбав, щоби в Янівці поставити каплицю для руских парохія. З той рускої байдужности скористали безіти так, що парохіяни обох обрядів спільними жертвами поставили каплицю і умовили ся, що одної неділі буде відправляти руский священник з Петрикова, а другої неділі латинський священник. За той час наслідком душехвательства в Янівці лишило ся ледво кільканацять родин руского обряду і ті внесли просьбу до консисторії, аби Янівку вилучити з парохії Петрикова, а прилучити до Тернополя; і консисторія так учинила. Від тоді дозидв руский священник з Тернополя. Але на жаль по руских великодних сьвятах в р. 1903., коли латинський священник приїхав до каплиці і на престолі побачив плащаницю, сказав піднесеним голосом: «Zgładcie tę szmatę z ołtarza, bo na niej nie będą odprawiać mszy świętej!» Крайне обуренє і огірченє викликали ті богохульні слова, але і не остали без наслідків. Русини перестали ходити на латинські богослуження і постановили побудувати власну церкву, що і удало ся при їх жертволюбности і заходах о. радника Громницького з Тернополя. В марці с. р. церкву вже посьвячено і є надія, що всі Русини, переховлені до латинського обряду, вернуть до віри своїх батьків.

— **З львівського „Сокола“.** У виказі витягнених львівських фантових льотерій простуюємо отсим похибкю, що замість числа 3011—20 має бути 3021—30. Подрібний виказ виграних виїде небавом в окремім додатку до двох руских щоденних газет і буде заключати лише спис тих виграних, які до того часу не відобрано. — *Старшина.*

— **Іменованя.** Цісар іменував радниками висшого краєвого суду у Львові: радника суду Йосифа Голковского в Самборі і Володислава Вальтера у Львові; радниками висшого краєвого суду при трибуналах І інстанції судових радників: Кароля Шинайла у Львові для Коломиї, Артура Авліха в Золочеві для Стрия, Кароля Кзвецкого у Львові для Самбора, Кароля д'Абанкурта, у Львові для Львова і Богдана Прухневича в Перемисля для Станиславова.

— **Огні.** В Станиславові згоріли оноді магазини на Зосиній Волі. — В п'ятницю доношено про великий пожар в Підгайцях. Близших вістей про него доси нема. — В Королівці коло Коломиї знищив огонь бровар. Шкода виносить поверх 200.000 К. — В Зачерні коло Ряшева згоріло 55 селянських загород, а в огні погубило двоє дітей. — В Поникві коло Бродів згоріло нині рано — як доносять телеграфічно — п'ятьдесят господарств.

— **З залізниць.** Дирекція залізниць державних Львові розписала ліцитацію на доставу коксу, вугля ковальского і вугля до опалюваня помещань на рік 1906. Близші услія і формулярі оферт можна одержати в ІV бюрі Дирекції. Речинець до вношеня оферт кінчить ся дня 15. червня о 12. годині в ночи.

— **Звіт з вчерашного аматорского представлення драми „Ілько Пацак“** задля недостатчі місця в нинішнім числі помістимо в однім з найблизших чисел.

Всячина.

— **Смерть від укушена гадиною.** В суботу по полудни укусила змія в ліску за янівскою рогачкою 27-літнього Івана Мокрицкого зі Львова. Укушений не пізнав небезпечности, яке ему грозить, чи не знав, як ратувати ся, і заки доїхав якоюсь фірою до янівської рогачки, спух як колода на цілїм тілі і в таким стані відвезла его ратункова, естация до шпиталю, де вже мабуть і помер. Що випадки укушения гадинами не рарає лучають ся, позволимо собі пригадати ради, які подає на той випадок др. І. Лямберг в брошурі „Перша поміч в наглих випадках“ (Вид. „Прогрессив“ кн. 275 і 276 з 1903. р.): „Затрєсені рани. Вкушенє скаженого пса, або змії (гадини). Є то звичайно невеличкі рани, з яких тече трохи крови. Вкушена часть тіла скоро пухне; при тім шкіра закрашує ся на червоно, або фолетово. Коли вкусить скажений пс, або гадина, то треба: 1) Скоро і сильно стягнути шнурком або чим иншим зранені кінчини висше рани, то є між раною а сердцем (щоби їд не дістала ся до обігу крови). 2) Натирати в напрямі від місця, що стягнене шнурком, до рани (щоби витиснути їд). 3) Вишлати рану розпаленим металем (пр. цівяком, дротом), або запаленим цигаром, або гривками квасами, (як сірчанім, салітровим, сілїнім). Коли вкусить гадина, найліпше вишлати салїміяком. 4) По вишлатеню треба зняти оповязку. 5) Подавати пити обильно алькоголі.“ При сій нагоді поручаємо згаданий підручник кождому до виученя, передовеім сільска інтелігенція повинна з ним совісно познакомити ся, аби не дати завстидати ся, коли, як се часто буває, прийде хто з селян порадити ся свого душпастира чи учителя. Хоч сей підручник розійшов ся в поверх 10.000 примірників, то показує ся, що мало хто про него знає, а ще зовсім мало хто по перечитаню его спамятав собі подавані там ради. Що так є, могли би сказати найліпше пожарні інструктори львівского „Сокола“, що їздять по селах на отвореня пожарних філій і устроюють пожарничі курси. На тих курсах викладає ся також про уділюванє першої помочи в наглих випадках, селяни на питання інструктора, як радять собі в таких випадках, або не знають нічого, або наводять прямо сьмішні і недорічні та забубонні способи помочи. Годило би ся, аби наше духовенство і учительство поручало селянам названу книжочку до перечитаня, бо найдорозше для чоловіка є его жите і здоровє.

— **Арештованє злодія.** В суботу арештовано у Львові небезпечного злодія і вломача Мечислава Айхнера, для якого ніякі вязничі мури не були за високі. Айхнер потрапив утечи з кождої вязниці. Послїднім разом він сидів в угорській кріпости в Арадї за утечу з войска і за крадежи. Всюду его шукала поліція а найусильніше у Львові звідки він походив. З сьоботи на неділю вахмайстер поліції Церфа пізнав Айхнера по голосі в одній з реставрацій на жовківськїм передмістї і арештував его сейчас. Айхнер присягав ся, що є огородником на Замарстинові, але викрути не помогли. Его відставлено до гарнізонної вязниці у Львові, де адюнкт поліції Курка перевів на нїм агрометричні поміри, які виказали тожсамість его особи.

— **Сьвітлове сигналізованє годин.** В Будапешті зібрав ся в четвер ранком в центральнім бюрі телеграфічних гурток фаховців в справі сигналізованя сьвітлового часу. О год. 5 мін. 30 донесе на Лондону, що Вашингтон в Америці получено безпосередно з Будапештом. Сейчас получено з Будапештом міста Білгород, Букарешт, Краєву і Софію, аби безпосередно подати сигналі дальше. О год. 5 мін 55. відозвав ся вступний перший сигнал вашингтонської астрономічної обсерваторії, і повторав ся що хвилі. По 30 хвилях настала перерва на 5 хвиля. О 5. год. 59 мін. перестали бити сигнали, почім як в Будапешті так і по инших містах мірено час при помочи окремих прецизійних пригадів. О 6. год. 55 мін. відозвав ся новий, властивий сигнал. Стверджено, що стрєфовий час в Вашингтоні різнит ся від будапештєнского о 5 годин 59 мінут. На перебіг електричної струї з Вашингтону до Будапешту потручено 9¹/₂ хвиля. Віддаленє виносить 7.000 кілометрів.

— **Людські кости з Манджуриї.** Голяндські дневники доносять, що до одного з голяндских портів приплив корабель з ладунком костей людских і звїрчячих, призначенях до виварюваня клею. Справджено, що кости ті походять з Манджуриї, з нинішного поля борби. При костях находять ся решти мяса і останки мундурів. Власти зарядили, щоби той страшний ладунок виладовувано на сушу тільки в ночи, при ужатю всіх средств осторожности з огляду на гігієну.

— **Лікарі міністрами.** В теперішнім французскім кабінеті засідає аж трох лікарів, іменно міністер торговлі др. Дібоф, що був перше директором заведеня для божевільних в Марсильї, міністер

публичних робіт др. Готіє і міністер скарбу Мерлю. Оба останні були лікарями практикуючими і судовими знатоками. Не диво, що кабінет із тільки лікарями взяв ся до переведеня важної операції — розділу держави від церкви.

— **Модерний вечінул.** Автомобілістам здає ся, що самоїзд а залізниця се все одно. Часті нещастя при їзді автомобілями не навчили других розуму. В віденськїм Пратері їхав в суботу автомобілем інженер італійської фабрики самоїзді Володислав Гурекский, з двома паллячами. Самоїзд гонив на зломанє голови з такою скорістю, що прийшло до нещастя. Машина ударила в стовп електричних дротів і розтріскала ся на кавалки, інж. Гурекский розбив собі голову і згинув на місці, один палляч є смертельно ранений, а другий лекше.

— **Оригінальний слуб.** Один воєк в Wyoming в Америці, не могучи дістати відпустки, щоби поїхати на свій слуб до Kentucky, де перебувала его наречена, взяв з нею слуб телеграфічно. Отже в означенім дни він в своїм місці побуту, а она в своїм явили ся зі священником в телеграфічнім уряді і сповнили всі приписи телеграфічно. Так само телеграфічно уділили їм сьвященника благословеня і було по слубі.

— **Легкодушне наражуванє людского жита** При ул. Лукасьняского ч. 4. занедужав учитель Сокалер. Покликаний его жіною лікар ствердив у хогого небезпечну і заразливую хворобу — п'ятнистий тиф і зарядив відповідні средства осторожности. Але п-ні Сокалерова не вдоволеня чи постановленою діагнозом, чи записаними ліками одного лікаря, покликала до хогого мужа другого лікаря, третьего і т. д. Около сорок лікарів пересунуло ся коло хогого, а кождий з них мусів наражувати не лише своє жите, але й жите своїх родин, бо, як одна з газет замічує, в хаті пп. Сокалерів не було ні мидниці ні мила, аби собі бодай руки обмити. Один з лікарів повідомив міський фізикат про сей випадок п'ятнистого тифу, почім хогого перевезено до шпиталю, мимо опоры жінки.

— **Вартість людских очей і зубів.** На найбільше небезпечество наражене людске око. Недавно осліп у Парижі один візник омнібусу, через то, що якийсь їдучий ударив его в око паллячкою. Суд присудив ему 19 тисяч корон відшкодованя. — Знов якась сторожиха, в англійского міста Дубліна, який вибив хтось око каменем, дістала відшкодованє в сумі 4800 К. А одна панї, яка втратила око в англійській столиці Лондоні, при розбитю двох трамваїв, одержала відшкодованє в сумі 9600 К. Дороге є відшкодованє навіть за завинене зраненє, або опоганенє ока. Жінка якогось поліціянта їхала залізницею, та тут впала їй в око іскра, яка викликала набрєнїлий прищ. У суді признано винуватими властителей залізниці, бо то залізниця приватна а не державна і засуджено їх на заплату 820 К пошкодованій жіноці. — Ціну незавинену втрачених зубів вимірюють суди ріжно-одно. Одна панї в Walworth, яка пошпотавши ся в діру плятформи, упала й вибила собі зуби, дістала від залізничного підприємства 1500 К. Розуміє ся, відшкодованє вимірює ся після втрати, яку понїс пошкодований чоловік, через знівеченє певної частяни тіла. Отгитмо не стане дивним отсей случай: Російска славна співачка Саркізова, їхала раз закаспійскою залізницею. По дорозі поїзд викотив ся, причім побита Саркізова втратила передні зуби. В судовій скарзі доказувала она, що через втрату зубів попсована вже й будучність єї як співачки, бо тепер вже не зможе із таким успіхом виступати, як доси. Суд прихилив ся до єї виводів і засудив залізничну управу, що виплатила Саркізовій за кождий зуб 48 тисяч корон, а разом за всі зуби 240.000 К. Оттаке то відшкодованє приходить людям за зуб, а тут нераз чоловік мусить ще й доплатити лікарєви або циркуликови, аби витягнув зуб, як він розболить!

Наука, штука, література.

— **Літературно-науковий Вістник,** книжка V за май. 1905. містить: З поезий Левка Красовського. — Лесь Мартович: Грішниця (оповіданє). — Гр. Треїман: Сарана летить! (оповіданє). — Артим Хомяк: Із циклу „Всеисильний долар“: I. Капіталізм. II. Не видержите конкуренції. III. Новий Александер і Новий Діоген. IV. Блудний син. — Я. Жарко: В степу (оповіданє). — Андрій Чайковський: З ласки родини (повість). — Леонід Андрєв: Червовий сьміх (фрагменти на тлі російсько-япанської війни). — Марк Твайн: З книги ескізів: I. Князьоноклонство. II. З редакційної переписки. — З малярських поетів: Пересьпів Павла Грабовського. — Щирість тону і щирість переконань, д-ра Івана Франка. — На переломі, Ол. Вишневського. — Фрази і факти, М. Грушевського. — Із сучасного суспільного жита: I. Робітничі організації в Англії, Ів. Петрушевича. — Українська народна партія, М. Лозинського. — Меморіал петербурської академії в справі свободи української мови в Росії, М. Грушевського. — Реферат комісії в справі зне-

сеня заборон українського друкованого слова, переклав В. Гнатюк. — Історична записка К. А. Вовняного, предложена начальникови головної управи в справах друку д. 12. падолиста 1900 р. в справі обмежень українського письменства, переклав Ів. Франко. — Хроніка і бібліографія.

— **Що молодим про алькоголь знати треба?** З німецької мови за Осипом Штегером і д-ром Адольфом Давмом перевів Е. М. Тернопіль 1905. Накладом «Молодіжи». Стр. 16, 8-о. Ціна 10 с.

— **Василь Стефаник. Моє слово.** Оповідання. Львів, 1905. Накладом Укр.-руської видавничої спілки. З друкарні Наук. Тов-а ім. Шевченка. Стр. 178, 8°. Ціна опр. примірника 4 К. — В збірці поміщено 25 оповідань, з яких кілька є нових а прочі були друковані в збірках: «Синя книжочка» і «Камінний хрест».

Телеграми

з дня 8. мая.

Відень. Президент угорського кабінету гр. Тіса приїхав ту вчора і був о 11. год. перед полуднем у цесаря на довшій аудієнції.

Царгород. Хоч Порта оголосила, що в місті Ілеку, занятім альбаньськими ворохобниками, повернено лад і спокій, то показало ся, що се неправда. Альбанці є дальше панями міста, а турецька залога не відважила ся виступити оружно проти переважаючих числом ворохобників.

Екатеринослав. В фабриці Чуднова вистрив страйк. Фабрики стереже військо.

Сейон. Приплив ту амбулянсовий російський корабель «Костромія», з чого вносять, що небавом прибуде ескадра Нзбогатова.

Ескадра Рєждєствєвського має находити ся коло авамських островів.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар лінійки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
порядує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

орядує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

„Іскра“ місячник для української молодіжи вийде небавом в Ярославі під редакцією п. Артура Зеліба. Адреса: Редакція „Іскри“ Ярослав. (1—1)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. мая 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що питиці High-Life представлено. Білети вчасніше можна бути в конторі Пльона по ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленням білетом на фотелі, ложі. І рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосою, які ждуть коло Відєвської Лаварі.

„Ще не вмерла Україна!“

Пісні патріотичні і народні, зложив на фортепьян

ДЕНИС СІЧИНЬСКИЙ

Часть I.: Музыка, Часть II.: Текст. 152 пісень. Накладом книгарні і складу нот А. Штаудахера спілка в Станиславі.

Ціна 6 корон. 123(8—10)

Набути можна у видавців і в всіх книгарнях.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклада і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перекладу папери вартисні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталеній касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдоділийши заридження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовим.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видає сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВИТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерійних пригод. — — — — —

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Що року горять хлопські мільони неасекуровані!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечень у Львові (Ринок 10) одинокє руске Товариство асекурациєне обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 12 літ виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мільонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ вносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і уміщені суть в цінних паперах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всіляких позичках в Банку краєвім, касах ошадности і касах сиротинських.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченім році звертає ся членам; в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 кор.; (за літа 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премій)

АГЕНЦІЯ „ДНІСТРА“ находять ся у всіх містах і більших селах і треба подавати обезпечєне через агента; господарі письменні повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторунах, де інші агенти „Дністра“ не роблять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізії 662.807 корон.

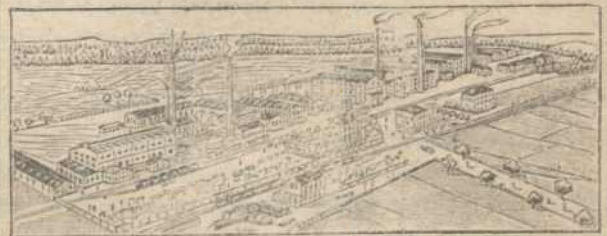
НА ЖИТЄ обезпечайче ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак.; свою провізю від сих обезпечень дав „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

„Дністер“ припоручили Преосв. Єпископські Ординарати.

Стация почтова
телегр. і заліз.

Річний оборот
поверх
3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні плити кафлєві всякого рода і витривалости на хідли і двірці, стайні, подпирі і т. п., дальше плити мозаїкові в тисячах десєтєх від найпростійшого до найбогатшого виконаня (рїч а продуцїя 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані камінні рури, комини, ремізові рури, поливані цєгли (сухопрасовані з найвєшою витривалостию для пильових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до викладаня стін і фасада, блискучі плити, дахівки всякого рода, натуральної краси і поливані у всіх барвах, рури до дрєнованя, кафлї до печин.

Ілюстровані цїнишки даром і оплатно.

Число робітників 700.

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає ви-
пробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Camarellen

2740 нотар. потверджених свідочств стверджує певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише в маркою охоронною „Три сосни“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Мідольш і Ска, дрогуєрня; Якоб Байєр, аптека; О. ф. Вінклер і Сян; Кароль Пазєвський, аптека; Ів. Піводе; М. Лазовський аптека; Адольф Ашкеназ, аптека під зол. слоном; І. Шпєс-Норатинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курєр, дрогуєрня; Лев Кайєр, аптека в Бродах; Ноахим Фрідман, ант. в Миколаєві; Зигм. Ротєнберг, аптека в Олєську; Герм. Енгелєдер в Перемишлянах; Марти Собєль в Стрию; Д. Роїнгер, ант. в Збєрові; Моріц Бібрінг, ант. в Станиславі; Стан. Бурєл, в Косєві; Юліян Новицький, ант. в Печєніжині; Е. Стєнцєль, ант. в Коломиї; Адольф Дурєтер, ант. в Бережанах; Зигм. Лядєс, аптека в Вишнівчюку; Володислав Нагайк окр. ант. в Бережанах; В. Фальє, дрогуєрня в Станиславі; І. Б. Лянк. дрог. в Ярославі; К. Гєллєр в Надвірній; С. В. Лянгінгер в Самборі; Др. Юл. Франко, ант. в Тернополі; Вільг. Ландєсберг, ант. в Бродах; Здєслав Завалєвич в Камінці; Г. М. Фішєр ант. в Станиславі; Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Санчи; Лавр. Цімерман маг. фарм. в Підволочисках; Ігн. Гєшєлєс, ант. в Городнє; Ст. Фалішєвський, ант. в Балгороді. (3—36)